

mittere aude: quanto magis in corde polluto: quam immunditiam Deus super omnia execratur: & quæ sola injuria ejus est corpori. Nam & Joseph ille justus propterea findone munda involutus in sepulchro novo corpus Domini sepelivit: præfigurans corpus Domini accepturos, tam mundam mentem debere habere, quam novam.

Qui enim manducat & bibit in digno, iudicium sibi manducat & bibit. Dupliciter reus effectus, præsumptionis scilicet, & peccati.

Non dijudicans corpus Domini. Non discernens à cibo communi.

Ideo inter vos multi infirmi & imbecilles: & dormiunt multi. Quod si nosmetipsos dijudicavimus, non utique dijudicavimus. Erat præsens correptio, & nunc est: sed quia multa patiuntur, putamus consuetudinis esse, quod culpa est. Tribus sanè causis infirmitates adveniunt corporales. Aut ex tentatione, sicut Job & Tobia: aut ex peccato, sicut Alaph regi, & his qui in præfenti ab Apostolo arguuntur: aut ex aliqua intemperantia, ut Timotheo: & his qui jubentur medicum honorare. Huic tantum causæ, humana potest succurrere medicina. Item significat Corinthios, propter supradictum peccatum, ægrotatione & imbecillitate & morte à Domino esse correptos.

Dum iudicamur autem, à Domino corrumpimur: ut non cum hoc mundo damnemur. Correptio, paternæ est pietatis, ut pœniteamus: ne cum infidelibus mundi damnemur in æternum.

Itaque fratres mei, cum convenitis ad manducandum, invicem expectate. Si quis esurit, domi manducet. Quia nemo alium expectabat, ut communiter offerretur.

Ut non in iudicium conveniatis. Non in sanctificationem, sed ad iudicium conveniebant.

Cætera autem cum venero, disponam. Cætera de ipsius mysterii sacramento.

Caput XII.

DE spiritualibus autem. Incipit de spiritualibus sacramentis. Crescente fide, jam linguarum gratia (quam propter infideles acceperant) desinebat: hinc ergo plurimi contristati, adhuc etiam hanc gratiam habentibus invidabant, omnibus donis hanc majorem esse putantes.

Nolo vos ignorare, fratres. Nolo vos hujus mysterii necire rationem.

Scitis autem quoniam cum gentes essetis, ad simulacra multa. Hoc est, irrationabiles, secundum Prophetam dicentem: Similes illis fiant qui faciunt ea: & omnes qui confidunt in eis.

Propterea ducemini entes. A magis vel aruspibus idolorum.

Ideo notum vobis facio, quod nemo in spiritu Dei loquens, dicit anathema Jesu. Utinam irrationabiles mobileque non sitis: cum religione enim & mores mutare debetis & nosse vestre fidei rationem.

Et nemo potest dicere, Dominus Jesus: nisi in spiritu sancto. Quomodo ergo operarios iniquitatis Dominus cognosceret, si etiam virtutes sint operati: & Deus malis operibus denegatur? Sed nemo potest in Spiritu sancto Dominum appellare, nisi qui eum & verbis, & operibus confitetur. Item docet Corinthios, nisi in Spiritu sancto, hoc est, in bonis operibus conversantes, Dominum Jesum dicant, eis profectio non posse, sicut & ipse Dominus in Evangelio dicit: Non omnis qui dicit mihi, Domine Domine, introibit in regnum cælorum: sed qui facit voluntatem patris mei.

Divisiones verò gratiarum sunt, idem autem spiritus. Et divisiones ministracionum sunt, idem autem Dominus. Et divisiones operationum sunt, idem verò Deus: qui operatur omnia in omnibus. Hic vult ostendere gratiæ Spiritus sancti divisiones esse, non ipsius. Et quamvis hic locus proprie contra Macedonios faciat, qui Spiritum sanctum negant esse Deum. Dicendo enim, semper idem, omnia se dicere de Spiritu sancto declarat. Sed & paulo post ait: Hæc autem omnia cooperatur unus atque idem Spiritus: ut eum & Deum & Dominum demonstraret. Tamen contra Arianos, non mediocriter argumentum: qui de hoc calumniari solent, quod primò pater, secundò filius, tertio Spiritus

sanctus nominatur. Hic enim istum ordinem permittit. Item manifesta prædicatio est, unius deitatis atque substantiæ Patrem & Filium, & Spiritum sanctum esse, qui potestatem ut Dominus & Deus, singulis quibusque, ut vult, gratiarum dona largitur.

Unicuique autem datur manifestatio spiritus ad utilitatem. Ut appareat illum Spiritum sanctum accepisse.

Alii quidem per spiritum datur sermo sapientiæ. Sapientiæ sermo est, sapienter & aptè ac rationabiliter loqui: & posse disserere, vel docere quod norit sane. Qui ex dono habet sapientiæ, sine suo conatu loquitur & labore: & nemo illi sicut beato Stephano prævalet contraire. Ad utilitatem: & incredulorum, ut credant: & credentes ut firmetur.

Alii autem sermo scientiæ, secundum eundem spiritum. Ut sciat legis mysteria explanare: vel ut præterita noverit, & æstimet de futuris.

Alteri fides in eodem spiritu. Hic fides, ad prodigia faciendâ, quæ montes transferat. Abusivè enim rem posuit pro effectu.

Alii gratia sanitatum in uno spiritu. Ut curet ægrotos.

Alii operatio virutum. Opus virtutis est, demonia ejicere, vel mortuos suscitare.

Alii prophetia. Hoc est, ut futura prædicet.

Alii discretio spirituum, alii genera linguarum. Ut qualis vel quo spiritu veniat, vel loquatur intelligat.

Alii interpretatio sermonum. Alius interpretari poterat, quæ alius loqueretur.

Hæc autem omnia operatur unus atque idem spiritus. Si omnia unus spiritus operatur, quare contristatis, quod aliam gratiam accepisti: & alium quasi majorem partem invaserit, æmulatis: cum hoc non in nostra, sed in donantis sit positum potestate.

Dividens singulis prout vult. Sic quoque spiritum Domini dicit: dum non iustus, sed voluntarius operatur.

Sicut enim corpus unum est, & membra habet multa: Omnia autem membra corporis cum sint multa, unum tamen corpus sunt. Per comparationem corporis, ostendit non naturam membrorum, sed officia esse diversa & neminem debere curare cujus sit officii, dum omnes uno eodemque spiritu animentur. Sumit exemplum ex humano corpore: ut doceat ita esse Ecclesias in Christo unum corpus, sicut sunt membra in corpore hominis: ne adversum alterum, alter infletur.

Ita & Christus. Notandum quod Christus per corpus suum dicatur Ecclesia.

Etenim in uno spiritu omnes nos in unum corpus baptizati sumus, sive Judæi, sive gentiles, sive servi, sive liberi. Ut unum corpus efficiamur in Christo. Quorum ergo spiritualia, & cælestia communia sunt, debent terrena & carnalia communiter possidere, secundum sententiam Prophetæ: Nonne pater unus est omnium? Item hic manifestè ostenditur: quoniam qui baptizantur in nomine Patris & Filii & Spiritus sancti, in una baptizantur substantia: quoniam Trinitas deitatis non habet diversitatem, dicente Apostolo.

Et omnes in uno spiritu vocati sumus. Quasi potionati spiritu, quem accipiunt baptizati per manus impositionem.

Nam & corpus. Revertitur ad exemplum.

Non est unum membrum, sed multa. Non potest totum corpus, unum officium agere: sed unumquodque membrorum id agit ad quod aptum est.

Si dixeris pes. Pes Ecclesiæ dici potest, qui ad intercedendum egreditur.

Quoniam non sum manus. Manus, est ille qui operatur.

Non sum de corpore: num ideo non est de corpore? Et si dixerit auris: quoniam non sum oculus: non sum de corpore: num ideo non est de corpore? Dicebat enim non esse se de corpore: quia hanc quam alii acceperunt gratiam, non habebat.

Si totum corpus oculus, ubi auditus? Si omnes scientes, ubi sunt auditores?

Si totum auditus, ubi odoratus? Si omnes auditores, quis erit boni odoris malive discretor: ut unum corpus efficiamur in Christo.

Nunc autem posuit Deus membra, unumquodque eorum in corpore sicut voluit. Sicut in corpore aptè & ordinatè constituta sunt membra: ita & in Ecclesia unumquodque à Deo, ad id quod aptus est, ordinatur.

Quod si essent omnia unum membrum, ubi corpus? Si omnes unam gratiam haberent, reliquæ ubi essent? nec corpus jam poterant esse, sed membra.

Nunc autem multa quidem membra, unum autem corpus. Hoc est, humanum: quod multa membra ostendit.

Non potest autem oculus dicere manui, opera tua non indigeo. Ideo invicem indigemus, ut magis ac magis charitas confirmetur. Nam si unus omnia haberet, adversus cæteros inflaretur.

Aut iterum caput pedibus. Sacerdos est caput: infirmi, pedes Ecclesiæ. Si dixerit auricula: quæ sapiens auditor est: (Nam auris inter cætera auferri dicitur à Judæa per Isaiam Prophetam:) Non sum oculus, non sum ex corpore: non ideo non est de corpore.

Non essis mihi necessarii. Oculus est, qui intelligit: os, ille qui docet vel loquitur linguis.

Sed multo magis quæ videntur membra corporis infirmiora esse, necessariora sunt. Membra quæ spernit in Ecclesia majoris utilitatis esse probantur: sicut in corpore sine manibus & pedibus vivitur, sine intestinis omnino non vivitur.

Et quæ putamus ignobiliora membra esse corporis. Non quo verè sint talia.

His honorem abundantiorum circumdamus. Cum cautius vestimentis, & diligentius conteguntur.

Et quæ inhonesta sunt nostra, abundantiorum honestatem habent. Honestæ autem nostra nullius egent. Quæ per se pulchra sunt, nullius tegminis egent pulchritudine: ut est caput & manus.

Sed Deus temperavit corpus: ei cui deerat, abundantiorum tribuendo honorem. Minoribus majora dona concedens: ut qui honore minor erat, gratia abundaret.

Ut non sit schisma in corpore. Ut pro invicem solliciti simus: dum alterutro indigemus, ne quis sequatur & gratia & honore privatum.

Sed in idipsum pro invicem solliciti sint membra. Sicut oculi viam pedibus provident, & manus pro toto corpore operantur: & omnia alterutrum membra deseruiunt.

Et si quid patitur unum membrum, compatiuntur omnia membra. Si unum membrum dolet, totum corpus affligitur: & ad sanitatem ejus membra omnia collaborant.

Sive gloriatur unum membrum, congraudent omnia membra. Sicut ait Salomon: Corde letante, vultus floret. Nos autem tem compassionem, & congratulationem in contraria permutamus.

Vos autem estis corpus Christi. Hoc est, Ecclesia de carne ejus, & de ossibus ejus: sicut ad Ephesios ait.

Et membra de membro. Toti, corpus: singuli, membra.

Et quosdam quidem posuit Deus. Modo ipsum vult membrorum ordinem demonstrare.

In Ecclesia primò Apostolos. Non in synagoga, ne puteamus eum de antiquis dixisse Prophetis: sicut erat Agabus: cæterum Patriarchas quoque debuerat nominare.

Secundò Prophetas, tertio doctores. Prophetæ sunt, qui explanant obscura Prophetarum: & qui homines exhortantur, sicut alibi dicit: Nam qui prophetat hominibus, loquitur ad ædificationem, exhortationem, & consolationes.

Deinde virtutes, exinde gratias curacionum. Hic virtutes, signa majora significat.

Opitulationes. Hoc est, adjutoria. Unde Paulo in visu dicitur à viro Macedone: Veni, adjuva nos.

Gubernationes, genera linguarum, interpretationes sermonum. Qui sciunt singulos, prout apti sunt gubernare.

Nunquid omnes Apostoli? Nunquid omnes Prophetæ? Nunquid omnes doctores? Nunquid omnes virtutes? Nunquid omnes gratiam habent curacionum? Nunquid omnes linguis loquuntur? Nunquid omnes interpretantur? Hoc est quod superius dixerat: Si essent omnia unum membrum, ubi corpus?

Æmulamini autem charismata meliora. Hoc est, sectamini Prophetas.

Et adhuc excellentiorum. In Græco habet, super modum.

Viam vobis demonstro. Charitatem, per quam pervenit ad Deum: Vult nos magis illa querere quæ ex nobis sunt,

& ad vitam proficiunt, quàm signa quæ non sunt in nostra potestate posita.

Caput XIII.

SI linguis hominum loquar, & angelorum. Non solum omnium hominum, sed etiam si quæ sunt angelorum.

Charitatem autem non habeam: factus sum velut es sômans, aut cymbalum tinniens. Quod non ex se, sed ab alio impulsum solum sonitum reddit, & delectat auditum. Charitas vero ex nobis est, & omnem possidet fructum.

Et si habuero prophetiam, & noverim mysteria omnia. Hic futura prædicare, mysteriorum cognitio est, & omnium secretorum. Scientia verò, nosse omnia quæ fuerint & sunt. Si ista omnia tam magna sine charitate nihil sunt: quanto magis sine abstinentia, jejunio, & his similibus: in quibus sibi plerique relicta charitate gloriantur.

Et omnem scientiam. Et hic scientia magna: quia cum his computatur, etiam si minor sit charitate.

Et si habuero omnem fidem, ita ut montes transferam: charitatem autem non habuero: nihil sum. Hic intelligitur magna fides esse, quæ in Evangelio grano sinapis comparatur: quæ non propter modicitatem, sed propter integritatem, vel vigorem apposita est. Notandum sanè quod inter cætera etiam omnis fides quæ montes transferat, sine charitate non proficit.

Et si distribuero in cibos pauperum omnes facultates meas. Apostolus de summo charitatis bono tractans, magnis eam proculdubio rebus prætulisse credendus est: neque enim potuerunt rei summa comparari non magna: quod ex ipsis speciebus agnoscutur. Nam linguis hominum loqui, & angelorum, & habere prophetiam, & omnia mysteria nosse, omnemque scientiam possidere, & habere omnem fidem, & ignibus se cremandum tradere, magna esse quis nesciat? His etiam mundi contemptus annectitur: qui si magnus non esset, nec rei summa, id est charitati compararetur, nec inter magna utique poneretur: quod illorum sententiam destruit, qui renunciantibus rebus saculi certo tempore, perfectionem cogente volunt esse præceptum: ut & Apostolis gloriam tollant, quod non voluntarie fecerint, sed inviti: & nostri ævi perfectos, vanos constituent: qui rem alterius temporis frustra nunc voluerunt exercere. Item aliter: Notandum, quod contemptus mundi, martyrio comparatur: contra eos qui illud de Evangelio variis argumentis nituntur exolvere, ubi dicitur ad divitem: Vade, vende omnia quæ habes, & da pauperibus.

Et si tradidero corpus meum, ita ut ardeam: charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest. Non propter Deum, sed propter gloriam humanam. Vel certe si quis in ipso martyrio adversum fratrem retineat iram, contemnens eum qui iussit nos malitiam proximi oblivisci & in ipsa etiam morte prævaricator existens.

Charitas patiens est, benigna est. Semper bene volens. Modo describit omnia membra, & species charitatis. Parentes quia multum diligunt filios, eorum etiam libenter patiuntur injurias.

Charitas non emulatur: non agit perperam: non inflatur. Nemo illi quem vetè amat invidet, cuiusvis eum esse conspiciat gloriæ vel honoris: sed omnem ejus felicitatem: quasi suam libenter amplectitur.

Non est ambitiosa. Major esse aliis non ambit, & super fratres non cupit dominari.

Non quarit quæ sua sunt. Non quarit quod sibi tantum sit utile, sed quod multis.

Non irritatur. Non incitatur ad jurgia, ab illo quem diligit.

Non cogitat malum. Non solum non facit, sed ne cogitat quidem.

Non gaudet super iniquitate. Contristatur si quem iniquum aliquid vel fecisse vel passum esse conspexerit.

Congraudet autem veritati. Id est, bonis operibus, vel fidei veritati.

Omnia suffert, omnia credit, omnia sperat, omnia sustinet. Suffert injurias, satisfaciendi credit, sperat ejus emendationem: & donec corrigat, patienter expectat.

Charitas nunquam excidit. Hoc est, ipsa sola permanet in futuro. Aut certe, quæ vera est non finitur.

R r r iij